

Kulturhus Stompwijk
Programma van eisen

Bijlage bij marktconsultatie o.b.v. verklaringen toekomstige huurders en aanpassing n.a.v. kernteamvergadering 12 september 2013

1 Stedenbouwkundig

Opmerkingen

1.1 Ruimtelijke inpassing

1.1.1	De voorgevel is gericht op het concentratiegebied en de Dr. Van Noortstraat.	
1.1.2	De rooilijn van het gebouw staat haaks op de kavelstructuur, overeenkomstig de rooilijnen van kerk en pastorie. Deze rooilijn mag maximaal 10 graden gedraaid worden in de richting de kerk om de oriëntatie van de gevel op het toekomstige kerkplein te versterken.	
1.1.3	De voorgevel van het Kulturhus dient minimaal 13 m en maximaal 19 m van de zuidoostkant van de Stompwijksevaart af te liggen.	
1.1.4	De ruimte tussen het Kulturhus en de Dr. Van Noortstraat heeft een verblijfsfunctie, is autovrij, uitgezonderd enkele kiss&ride-plaatsen voor de school.	<i>Na verwijdering huidige bibliotheek. Met het oog op een toekomstige langzaamverkeersroute haaks op de vaart.</i>
1.1.5	Omdat de locatie deel is van het concentratiegebied kan er, net als in de huidige situatie, in tweede lijn worden gebouwd. Dus ook bebouwing met oriëntatie op het Hazepad oostzijde is toegestaan.	
1.1.6	Behoudt de ruimtelijke kwaliteit van het lint van de Dr. Van Noortstraat met zijn karakteristieke vaart en aangrenzende bebouwing, zoals o.a. benoemd in de Welstandsnota, Visie kern Stompwijk en het document Landelijk lint Stompwijk (concept, gemeente Leidschendam Voorbrug 2007).	
1.1.7	Er dient onderscheid te zijn in de bouwvolumes, waarbij een organische erfindeling het uitgangspunt is. Referenties hiervoor zijn de typerende erfindelingen van de boerenerven uit de omgeving, zoals voorgesteld in het document Landelijk lint Stompwijk (concept, gemeente Leidschendam Voorbrug 2007).	
1.1.8	Het Kulturhus biedt zoveel mogelijk zicht op de kerk als hoogtepunt van het lint.	<i>De kerk blijft het ruimtelijk dominante gebouw.</i>
1.1.9	Het gebouw vormt qua hoogte en hiërarchie een overgang van kerk en naar woningen aan de Dr. Van Noortstraat.	
1.1.10	De hoofdbebouwing aan de Dr. Van Noortstraat heeft één of meerdere kappen, met een nokhoogte van 10 tot 13 meter boven de wegkruin van de Dr. Van Noortstraat.	
1.1.11	De overige bouwvolumes zijn ondergeschikt aan de hoofdbebouwing	
1.1.12	Het noordelijk uiteinde van het Hazepad dient een visuele relatie te hebben met de Zusterdijk aan de overzijde van de vaart.	
1.1.13	Op de hoek van het Hazepad aan de zuidzijde dient het ontwerp te reageren op de ligging aan het open veenweidegebied.	
1.1.14	De overgang naar het Hazepad aan de zuidzijde dient functioneel en ruimtelijk zo rustig mogelijk te zijn i.v.m. de aangrenzende woningen.	
1.1.15	Behoud van de groenzone langs het Hazepad en het openbare karakter van dit groen.	
1.1.16	De rooilijn aan het Hazepad ligt minimaal 5 meter uit de erfrens.	
1.1.17	Het schoolplein dient zo min mogelijk overlast voor de woningen aan de zuidzijde van het Hazepad te veroorzaken.	
1.1.18	Het schoolplein fungeert als deel van de openbare ruimte en kan ook buiten schooltijden worden gebruikt.	
1.1.19	De afstand van de oostgevel van het gebouw tot de grens van het buurperceel dient, in relatie tot de hoogte van de nieuwbouw, toekomstige woningbouw op het buurperceel niet te hinderen.	
1.1.20	Het materialenboek van de gemeente Leidschendam-Voorburg Duidelijkheid op straat is de basis voor de inrichting van de openbare ruimte.	

1.2 Verkeer/ontsluiting

Opmerkingen

1.2.1	De Stompwijkseweg en de Dr. van Noortstraat worden een recreatieve route. Het ontwerp voor het Kulturhus dient daaraan bij te dragen.	
1.2.2	Ontsluiting vanaf de Dr. Van Noortstraat.	<i>Wel ontsluiting vanaf het Hazepad voor langzaam verkeer .</i>
1.2.3	De toegankelijkheid moet, ook voor gehandicapten, goed zijn.	
1.2.4	De projectgrens ligt bij het Hazepad. Het Hazepad blijft een autonome route en mag, de eerste 10 m vanaf de Dr. Van Noortstraat uitgezonderd, geen deel van het schoolplein worden.	
1.2.5	De aanloop- en aanfietsroutes van met name de school dienen zo veilig mogelijk te zijn.	<i>Onder meer door een duidelijke scheiding van speel- en verkeersruimten.</i>
1.2.6	Parkeren op de eigen locatie.	
1.2.7	Bij parkeren haaks op de rijrichting moet het hellingspercentage < 6% zijn	<i>ASVV 2004, blz. 670</i>
1.2.8	Het parkeren zoveel mogelijk uit het zicht vanaf de Dr. Van Noortstraat. Het parkeren mag niet het zicht op het Kulturhus ontnemen	
1.2.9	Opstelplaatsen fietsen bezoekers op/aan de pleinzijde zonder afdak.	
1.2.10	Minimaal 16 parkeerplaatsen voor bezoekers en personeel.	
1.2.11	De fietsenstallingen voor leerlingen zijn voorzien van een dak en bij voorkeur in de bebouwing opgenomen.	
1.2.12	De fietsenstallingen voor leerlingen zijn meeontworpen.	
1.2.13	Vier of meer kiss&ride-plaatsen op het voorplein langs de Dr. Van Noortstraat.	
1.2.14	Schoolplein toegankelijk voor hulpdiensten.	

2 Architectonisch

Opmerkingen

2.1	Uitgangspunten voor het ontwerp van het gebouw: een duidelijke identiteit, openbaar en uitnodigend.	
2.2	Het gebouw moet een met de naastgelegen Magrykerk en pastorie overeenkomende zorgvuldigheid uitstralen. Hierbij dient het op een eigentijdse wijze een relatie aan te gaan met deze historische gebouwen. Dit vereist een detaillering en afwerking van hoog niveau.	<i>Voorbeelden verzamelen.</i>
2.3	Uitgangspunten voor het ontwerp van de school: veiligheid, kindvriendelijkheid, speelsheid, licht en overzichtelijk.	
2.4	De voorgevel heft de grens binnen-buiten op.	<i>Buiten loopt door naar binnen en vice versa.</i>
2.5	Secundaire en losse ruimten meeontwerpen en bijvoorkeur opnemen in de hoofdbebouwing.	<i>Zoals bergingen, rookruimte en zo mogelijk ook fietsenstallingen.</i>

3 Onderwijskundig en pedagogisch

3.1	Onderwijskundig uitgangspunt voor het ontwerp van de school: het onderwijs bestaat uit een combinatie van klassikaal onderwijs en onderwijs op maat. Hierbij neemt zelfstandig werken, zowel in groepsverband als individueel, een prominente plaats in. De centrale ruimten dienen groepsdoorbrekend onderwijs en samenwerking tussen leerlingen uit verschillende groepen mogelijk te maken.
3.2	In samenwerking met de Stichting Kinderopvang Zoeterwoude (SKZ) verzorgt het Kulturhus kinderopvang, peuterspeelzaalwerk met voor- en vroegschoolse educatie, tussenschoolse en buitenschoolse opvang (BSO). Voor SKZ is het belangrijk dat de kinderen zich individueel en in groepsverband kunnen ontplooiën in een warme en veilige omgeving. In het Kulturhus is één ruimte opgenomen die speciaal voor kinderopvang dient. Verder maakt SKZ gebruik van gemeenschappelijke ruimtes, meer of minder afhankelijk van het aantal kinderen dat van opvang gebruik maakt .

4 Functioneel

4.1 Gebruikers

Dagdeel/-delen

	Aantallen						
	2011	2013	2016	2021	2031		
4.1.1	Leerlingen school	186	201	192	181	175	<i>Onder 2013 is het werkelijk aantal leerlingen weergegeven op peildatum 1-10-2012.</i>
4.1.2	Groepen en leerkrachten	8	8	8	7	7	<i>Ochtend/middag</i>
4.1.3	Groepsgrootte klassen school	25-30	25-30				
4.1.4	Schooldirecteur	1	1	1	1	1	<i>Ochtend/middag/avond</i>
4.1.5	Leden bibliotheek jeugd	250					<i>Ochtend/middag/avond</i>
4.1.6	Leden bibliotheek volwassenen	175					<i>Ochtend/middag/avond</i>
4.1.5.	Peuters vanaf 2 jaar						
4.1.6.	Leerlingen buitenschoolse opvang						
4.1.7	Jongeren	30 - maximale capaciteit zaal					<i>Vrijdagavond & zaterdagavond (1 x per 2 tot 3 weken), elke zondagavond.</i>

4.2 Oppervlakten

4.2.1 Oppervlakten en B/N-factor

4.2.1 De in de volgende paragrafen voorgeschreven oppervlakten zijn nuttige vloeroppervlakten, NVO's. Dit zijn de oppervlakten nodig voor:

- de verschillende primaire functies van het Kulturhus: lesgeven, kinderopvang, verenigingsleven et cetera,
- de daarbij behorende neven- of secundaire functies: garderobe, pantry, toiletten, bergruimten et cetera,
- de gebouwgebonden ruimten: entree, vides et cetera.

Door bij deze nuttige vloeroppervlakten of NVO's op te tellen de benodigde verkeersruimten, gangen, trappen, liften, en de ruimte voor de technische installaties komt men op het netto vloeroppervlak.

Wanneer men aan dit netto vloeroppervlak toevoegt de ruimte die de constructie inneemt, de kolommen, dragende wanden, gevels, levert dit het bruto vloeroppervlak, het BVO op. Het BVO is dus de totale oppervlakte van het gebouw.

4.2.2 Naast het nuttig, het netto en het bruto vloeroppervlak is voor de exploitatieberekening gebruik gemaakt van het functioneel vloeroppervlak, het FNO. Dit is het vloeroppervlak voor louter de primaire functie, dus het nuttig vloeroppervlak minus de ruimte voor de nevenfuncties, zie de figuur hiernaast. In dit programma van eisen zijn ook de benodigde secundaire ruimten concreet beschreven met de vereiste aantallen nuttig vloeroppervlak.

	n	NVO/ ruimte [m ²]	Totaal NVO/ ruimtesoort [m ²]	Minimale hoogte [m]	Maximale hoogte [m]	Omschrijvingen/opmerkingen
4.2.2 School						
4.2.2.1	2	54,00	108,00	2,80	3,25	<i>Minimale hoogte conform het Bouwbesluit.</i>
4.2.2.2	1	40,00	40,00	3,00	4,00	
4.2.2.3	1	8,00	8,00			
4.2.2.4	6	52,00	312,00			
4.2.2.5	1	90,00	90,00			
4.2.2.6	1	8,00	8,00			
4.2.2.7	1	16,00	16,00	2,50		
4.2.2.8	1	18,00	18,00	2,50		
4.2.2.9	1	4,00	4,00	2,50		
4.2.2.10	1	16,00	16,00	2,50		
4.2.2.11	1	7,00	7,00	2,50		<i>Voorzien van aflegtafel en voldoende ruimte voor onderhoud.</i>
4.2.2.12	1	6,00	6,00	2,50		<i>Toegevoegd</i>
4.2.2.13	1	19,00	19,00			<i>Indien de groepen over twee verdiepingen zijn gesitueerd is op elke verdieping een toiletblok nodig.</i>
4.2.2.14	1	6,00	6,00			<i>Zichtbaar vanuit groep.</i>
4.2.2.15	2	2,50	5,00			
Totaal school			663,00			
4.2.3 Kinderopvang/peuterspeelzaal						
4.2.3.1	1	50,00	50,00			<i>Extra speelruimte voor peuters door de speelzaal te laten grenzen aan speellokaal of aan gang. Peuterruimte dient tevens 1 maal per maand op woensdag als boxenkamer voor het consultatiebureau.</i>
4.2.3.2	1	6,00	6,00			<i>Onderdeel van peuterruimte. Wastrog, aankleedtafel zitten reeds in het door SKZ in te brengen meubilair.</i>
Totaal kinderopvang/peuterspeelzaal			56,00			
4.2.4 Verenigings- en overige gemeenschappelijke ruimten						
4.2.4.1	1	90,00	90,00			<i>Eén wand is een spiegelwand.</i>
4.2.4.2	1	90,00	90,00			
4.2.4.3	1	120,00	120,00			
4.2.4.4	1	0,00	0,00			<i>De bar is de 'uitgiftmogelijkheid' van de keuken voor zowel de foyer als vanuit de grote zaal. De bar sluit aan op de keuken.</i>
4.2.4.5	1	12,00	12,00			
4.2.4.6	1	22,00	22,00			
4.2.4.7	1	55,00	55,00			<i>Drie tot vier gesloten kasten en drie stellingen langs de wand atelier.</i>
Totaal verenigings- en overige gemeenschappelijke ruimten			389,00			
4.2.5 Overige nevenruimten						
4.2.5.1	1	16,00	16,00			<i>De entree fungeert tevens als tochtportaal</i>
4.2.5.2	1	25,00	25,00			<i>Eenvoudig bereikbaar vanuit entree of foyer</i>
4.2.5.3	2	10,00	20,00			<i>Mannen: 2 cabines + 2 urinoirs, vrouwen: 3 cabines; Eenvoudig bereikbaar vanuit entree of foyer</i>
4.2.5.4	1	5,00	5,00			<i>Gecombineerd met douche voor incidenteel gebruik. Eenvoudig bereikbaar vanuit entree of foyer</i>
4.2.5.5	3	1,00	3,00			
4.2.5.6	1	16,00	16,00			<i>Eenvoudig bereikbaar vanuit grote zaal</i>
4.2.5.7	1	10,00	10,00			<i>Eenvoudig bereikbaar vanuit atelier; ruimte voor 12 schildersezels; naaimachines; knutselmaterialen; er is de mogelijkheid om materialen op te bergen en per gebruiker af te sluiten;</i>
4.2.5.8	1	10,00	10,00			<i>Eenvoudig bereikbaar vanuit speellokaal en grote zaal, ruimte voor podiumdelen en spelmaterialen; er is de mogelijkheid om materialen op te bergen en per gebruiker af te sluiten;</i>
Totaal nevenruimten			89,00			
4.2.6 Jongerencentrum						
<i>Casco op te leveren. Geen kantoortje of toilet gehandicapten. Administratie vindt thuis plaats, als gehandicaptoilet wordt de gehandicaptoilet elders in het dorps huis wordt gebruikt.</i>						
4.2.6.1	1	16,00	16,00			<i>Gescheiden van overige entrees Kulturhus. Gecombineerd met afleverluis.</i>
4.2.6.2	1	75,00	75,00			<i>Inrichting door jongeren zelf. Keuken en bar zijn onderdeel van de grote zaal.L171</i>
4.2.6.3	1	0,00	0,00			<i>Inrichting door jongeren: Keuken en bar zijn onderdeel van de grote zaal: aanrecht met dubbele spoelbak, kastjes, grote koelkast. Geen vaatwasser, magnetron of frituurpan.</i>
4.2.6.4	1	6,00	6,00			
4.2.6.5	2	7,00	14,00			<i>Inrichting door jongeren</i>
Totaal jongerencentrum			111,00			<i>Mannen: 1 cabine + plasmuur/goot, vrouwen: 2 cabines.</i>
4.2.7 Buitenruimten						
4.2.7.1	1	250,00	250,00			<i>Voorplein aan Dr. Van Noortstraat</i>
4.2.7.2	1	230,00	230,00			<i>Voorzien van zandbak, klimtoestel, schommel, rekstok, duikelrek</i>
4.2.7.3	1	460,00	460,00			<i>Voorzien van tafeltennistafel, hangplekken, voetbalplein</i>
4.2.7.4	1	20,00	20,00			<i>Buitenspel materiaal onderbouw, acht karren van 60 x 100 cm, onderhoudsmateriaal buitenruimte</i>
4.2.7.5	1	5,00	5,00			<i>Nabij Dr. Van Noortstraat, afsluitbaar en uitgevoerd in brandveilige materialen.</i>
4.2.7.6	1	43,00	43,00			<i>24 fietsen van 1,5 m2 en 2 scootmobielen van 3,5 m2.</i>
4.2.7.7	1	100,00	100,00			<i>0,3 tot 0,6 fiets/leerling. Zie 4.1.1. 0,8 m² /fiets.</i>
Totaal buitenruimten			1.108,00			

5 Prestaties

		Eis	Wens	Opmerkingen
5.1 Algemeen				
5.1.1	De prestatie-eisen worden zo beschreven dat ze ruimte laten voor oplossingen van de ontwerper. De eisen worden geformuleerd in vorm van Eis (nodig) en Wens (extra ambitie). Voor het beschikbaar (taakstellend) budget dient zoveel mogelijk te worden gerealiseerd.			<i>Bijvoorbeeld kan in geval van lange terugverdientijden energiebesparing toch lonend zijn. Maar dit is vaak niet zo wanneer energiebesparingswinst slechts de huurders ten goede komt.</i>
5.2 Wettelijke eisen				
5.2.1	Het gebouw dient conform het Bouwbesluit ontworpen te worden en zodanig dat de gemeente een bouwvergunning kan verlenen. Tevens zal er geen wettelijke belemmering mogen bestaan om het gebouw in gebruik te nemen of te houden voor de beoogde functies.	x		
5.2.2	Voor alle wettelijke bepalingen geldt dat de laatste uitgave gehanteerd dient te worden.	x		
5.3 Toegankelijkheid				
5.3.1	Het Kulturhus heeft drie afzonderlijk ingangen voor de school, de gemeenschappelijke ruimten en het jongeren centrum.	x		<i>De ingang voor de school is tevens de ingang voor de peuterspeelzaal en het consultatiebureau.</i>
5.3.2	De verkeersruimten in het gedeelte van het Kulturhus met de peuter ruimte, klaslokalen en leerpleinen zijn onder schooltijden alleen toegankelijk voor de peuters, kleuters, leerlingen en hun begeleiders, leerkrachten, professionals en voor ouders die het consultatiebureau bezoeken.			<i>Het ontwerp is zodanig dat er geen routes voor andere gebruikers door het peuter- en schoolgedeelte van het Kulturhus gaan. Het ontwerp is zodanig dat de route voor ouders met babies van peuter ruimte (boxenkamer) naar spreekkamers zo kort mogelijk is.</i>
5.3.3	Het gebouw dient te beschikken over voldoende ruime ingang en over ingang van voldoende capaciteit om de gebruikers op efficiënte wijze toegang te verschaffen. De toegang bestemd voor rolstoelgebruikers dient zich zo dicht mogelijk te bevinden bij de in het gebouw gereserveerde ruimte voor liftvoorziening(en). Niveauverschillen mogen geen belemmering opleveren voor rolstoelgebruikers en/of slechtziende mensen. Onvermijdelijke niveauverschillen dienen duidelijk gemarkeerd te zijn (tactiele en/of kleurinformatie); Bij hoogteverschillen in de vloer kunnen met materiaal, kleur en/of verlichting bij overgangen de verschillen duidelijk gemarkeerd worden.	x		
5.3.4	Alle verblijfsruimten in het gebouw zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers.	x		
5.3.5	De deuren van de entree zijn dubbel en kunnen makkelijk worden opengezet.	x		
5.3.6	De deuren zijn van binnenuit automatisch te openen.		x	
5.3.7	De entree moet voorzien zijn van een voorportaal met een droogloopmat. Aan de buitenzijde van de entree dienen schraaproosters te worden aangebracht.	x		
5.3.8	Bij de hoofdentree dienen brievenbussen te worden aangebracht in de gevel die van binnenuit te openen is en goed te sluiten rondom de jaarwisseling.	x		<i>Eén van de brievenbussen is geschikt als inleverbrievenbus voor media van de bibliotheek.</i>
5.3.9	Een gang (een trap) heeft ten minste een vrije doorgang van 1.80 m', aan het einde van zo'n gang dient de mogelijkheid te zijn om te keren in een draaicirkel van 1.80 m'. Denk aan hogere norm gangbreedte indien er sprake is van vluchtweg.	x		
5.3.10	De school is flexibel aan te passen op rolstoelgebruik.	x		<i>Mocht in de toekomst een leerling gehandicapt zijn, dan moet het gebouw geschikt zijn om les te krijgen of eenvoudig geschikt te maken. Een mogelijke oplossing is een verbinding tussen lokalen op de tweede verdieping en de lift of een voldoende brede schooltrap waar een traplift mogelijk is.</i>
5.3.11	Daar waar mogelijk worden geen drempels toegepast.		x	
5.4 School - groepsruimten onderbouw				
5.4.1	Vaste basis voor de onderbouwgroepen. Activiteiten met de gehele groep, zoals dagopeningen en kringgesprekken.	x		
5.4.2	De ruimten heeft hoeken waar leerlingen spelen en werken individueel of in kleinere groepjes spelen en werken. De ruimte bevindt zich op de begane grond.		x	
5.5 School - leerplein onderbouw				
5.5.1	Peuters (kinderopvang) en kleuters (onderbouwgroepen school) spelen en leren in kleinere groepen.	x		
5.5.2	De ruimte sluit direct aan op de klassen voor de onderbouw en de kinderopvangruimte.	x		<i>Onder onderbouw wordt hier verstaan de groepen 1,2 en 3.</i>
5.5.3	Het leerplein biedt plaats aan het speelhuis dat nu in de kleuterschool staat.	x		<i>Het nu in de kleuterschool aanwezige speelhuis wordt meeverhuisd.</i>
5.5.4	De beide granito wastroggen uit de huidige kleuterschool worden meeverhuisd.		x	
5.6 School - groepsruimten bovenbouw				
5.6.1	Vaste basis voor de bovenbouwgroepen. Activiteiten met de gehele groep, zoals dagopeningen en instructies aan de hele groep of aan een kleiner groepje leerlingen, terwijl andere leerlingen zelfstandig aan het werk zijn. Buiten schooltijden wordt het leerplein ook gebruikt als overlegruimte voor docenten en andere gebruikers en als cursusrimte voor cursisten.	x		
5.6.2	De ruimte sluit direct aan op de klassen voor de onderbouw en de kinderopvangruimte.	x		
5.7 School - leerplein bovenbouw				
5.7.1	Bovenbouwgroepen school spelen en leren zelfstandig in kleinere groepen.	x		
5.7.2	De ruimte sluit direct aan op de klassen voor de bovenbouw.	x		<i>Onder bovenbouw wordt verstaan de groepen 4 t/m 8.</i>
5.7.3	De lokalen zijn rondom het leerplein gesitueerd	x		
5.8 School - bergingen bovenbouw				
5.8.1	Bergingen onderbouw in nabijheid leerplein en groepsruimten onderbouw	x		
5.8.2	Bergingen bovenbouw in nabijheid van het leerplein en de groepsruimten.	x		<i>Eventueel te combineren met fotokopieerruimte.</i>
5.9 School - ruimtes zorgprofessionals				
5.9.1	Kantoorruimte van de zorgprofessionals, de intern begeleider, remedial teacher van de school en spreekkamer voor het consultatiebureau. Activiteiten met kinderen onder begeleiding.	x		<i>De ruimte heeft dus een gezondheidszorgfunctie in de zin van het Bouwbesluit.</i>
5.9.2	Privacy, afzondering en discretie.	x		
5.9.3	De langste zijde van de ruimte is minimaal 6 meter.			<i>Voor het visusonderzoek hangt een visuskast (560 x 450 x 120mm) aan de wand met op 5,2 meter afstand een plek waar de peuter kan staan.</i>
5.9.4	De ruimte voor zorgprofessionals grenst aan de spreekkamer.			
5.10 School - personeelsruimte				
5.10.1	Leerkrachten, zorgprofessionals en leidsters kinderopvang kunnen hier pauzeren, overleggen.	x		<i>Ook plek voor berichten.</i>
5.10.2	Centraal gelegen tussen onder- en bovenbouw en bij voorkeur met toezicht op entree.		x	
5.10.3	Twee flexibele werkplekken.	x		
5.10.4	Grenzend aan pantry of voorzien van de daarin vereiste zaken (zie hieronder).	x		
5.10.5	Postvakjes en lockers van de personeelsleden school, kinderopvang en bibliotheek.	x		
5.10.6	Centrale data-aansluitingen voor presentaties.	x		
5.11 School - pantry				
5.11.1	De pantry heeft een directe relatie met de personeelsruimte	x		
5.11.2	De pantry is uitgerust met een keukenblok, een warm en koud watervoorziening, aansluiting voor en vaatwasmachine, koffie- en theevoorziening en een kookgelegenheid.	x		
5.11.3	De pantry of keukenblok biedt ruimte aan een grote (dubbeldeurs) koelkast voor de schoolmelk, een grote (enkeldeurs) koelkast voor de kinderopvang en een kleine koelkast voor het personeel.	x		
5.12 School - kantoor directie				
5.12.1	Werkplek directeur basisschool en kinderopvang en voor de persoon die de administratie van de	x		<i>Huidige directeurskamer meet 17,5 m².</i>
5.12.2	Kleine vergaderopstelling.	x		
5.12.3	Vanuit kantoor is er toezicht op de entree	x		
5.13 School - garderobes				
5.13.1	Voor schoolleerlingen dichtbij de lokalen.	x		<i>In verband met de herkenbaarheid en het kunnen terugvinden van de eigen jas.</i>
5.13.2	In nis(sen).		x	
5.13.3	Voor schoolleerlingen vakken voor rugtasjes bij elk groepsruimte.		x	
5.13.4	Voor medewerkers school in de buurt van de personeelsruimte een algemene garderobe voor enkele jassen.		x	
5.13.5	Garderobehaken leveren geen gevaar op.	x		<i>Bijvoorbeeld door ze af te schermen of naar binnen te keren.</i>

5.14 School - speelokaal		Eis	Wens	Opmerkingen
5.14.1	Minimale geluidscheiding tussen de twee ruimten van 43 dB	x		
5.14.2	Er is voldoende berging voor de speelmaterialen.	x		
5.14.3	Het speelokaal grenst aan de grote zaal en is met de grote zaal tot één ruimte samen te voegen.	x		
5.14.4	Het speelokaal ligt in de buurt van de onderbouwklokken van de school en de kinderopvangruimte peuters.	x		<i>Logische looproute voor peuters en kleuters naar het speelokaal. Afstand en aantal trap treden zo gering mogelijk.</i>
5.14.5	De looproute naar de gebruikers van het speelokaal is niet door de school m.u.v. peuters en kleuters	x		<i>De school is een veilige plek voor kinderen. Er mogen geen bezoekers van het Kulturhus door de school lopen. Een dubbele entree zowel vanuit de school als de foyer is een mogelijke oplossing.</i>
5.14.6	Het speelokaal heeft één spiegelwand die veilig is bij gebruik als speelokaal.	x		<i>Spiegelwand is voor ballet en fitness, uitvoering bijvoorbeeld van onbreekbaar glas.</i>
5.15 Kinderopvang/peuterspeelzaal		Eis	Wens	Opmerkingen
5.15.1	Kinderopvang/peuterspeelzaal ligt in de buurt van de groepsruimten onderbouw en speelokaal.	x		
5.15.3	Er is voldoende berging voor de speelmaterialen.	x		
5.16 Kinderopvang/peuterspeelzaal - aankleedmeubel		Eis	Wens	Opmerkingen
5.16.1	Voorzien van trapje voor kinderen.	x		<i>Deel van inrichting door Stichting Kinderopvang Zoeterwoude.</i>
5.16.2	Deels in hoogte verstelbaar.	x		<i>Deel van inrichting door Stichting Kinderopvang Zoeterwoude.</i>
5.16.3	Voldoende beenruimte (voor voeten en knieën).	x		<i>Deel van inrichting door Stichting Kinderopvang Zoeterwoude.</i>
5.16.4	Voorzien van warm- en koud water.	x		<i>Deel van inrichting door Stichting Kinderopvang Zoeterwoude.</i>
5.16.5	Warmwaterkranen voorzien van thermostatisch begrenzers.	x		
5.16.6	Voldoende berging voor schoonmaakmiddelen.	x		
5.17 Gemeenschappelijke ruimten - huiskamer annex foyer met mediatheek		Eis	Wens	Opmerkingen
5.17.1	De foyer grenst aan de hoofdentree van het Kulturhus en bevindt zich op de begane grond	x		
5.17.2	De foyer fungeert als huiskamer, ontvangstruimte en mediatheek. Het is een huiskamer voor het dorp, de stampek van de buitenschoolse opvang en ontvangstruimte bij activiteiten in de grote zaal.	x		
5.17.3	De foyer grenst aan de grote zaal	x		
5.17.4	De foyer grenst aan de keuken	x		
5.17.5	In de foyer bevindt zich een uitleenpunt van boeken met zelfbedieningsapparatuur	x		
5.17.6	In de foyer staan enkele computers voor catalogus- en naslagwerk. Daarnaast is er een goed werkend Wifi netwerk.	x		
5.17.7	In de foyer is een stampek voor de buitenschoolse opvang.	x		<i>De stampek bestaat uit een sfeervolle afgeschermdde plek; De plek heeft een tafel die ook te gebruiken is als leestafel of als eettafel. De stampek is de plek waar kinderen gezamenlijk iets drinken na schooltijd en een eigen plek hebben waar ze steeds terugkomen.</i>
5.17.8	Vanuit de stampek is er zicht op de keuken en zicht op het atelier en de buitenruimte. De looplijnen zijn kort.	x		<i>Twee leidsters houden overzicht over kinderen die na school op verschillende plekken spelen of activiteiten doen.</i>
5.17.9	In de foyer is er een leeshoek voor peuters, is er een kindercomputer, zijn er internetplekken en zitjes.			<i>De inrichting is huiselijk.</i>
5.17.10	De foyer heeft 35 meter wand om 0,3 meter diepe boekenkasten tegenaan te plaatsen.	x		<i>Boekenkasten aan de wand ondersteunen de huiskameruitstraling; enkele losse boekenkasten zijn mogelijk, bijvoorbeeld als afscherming van een plek. De kasten bieden ook ruimte voor ander materialen, zoals tijdschriften.</i>
5.17.11	Glazen wanden geven de foyer uitstraling naar buiten.	x		
5.18 Gemeenschappelijke ruimten - grote zaal		Eis	Wens	Opmerkingen
5.18.1	De grote zaal is multifunctioneel.	x		<i>Vanuit deze ruimte zijn opslagruimten goed bereikbaar die het multifunctioneel gebruik van de zaal ondersteunen.</i>
5.18.2	De grote zaal heeft een vlakke vloer, maar kan voorzien worden van een podium van 4x6 en 45 cm hoog. Ter plaatse van het podium en direct daar omheen heeft het plafond een hoogte van ca 4,50 meter zodat hier ruimte is voor bv toneelbelichting	x		
5.18.3	De grote zaal is voorzien van een bar van ca 10 m ² .			
5.18.4	Deze bar grenst aan de keuken en aan de foyer.			
5.18.5	De grote zaal grenst aan het speelokaal en kan met het speelokaal tot één grote ruimte worden gecombineerd.			<i>Flexibele wand</i>
5.18.6	De grote zaal grenst aan de foyer.	x		
5.19 Gemeenschappelijke ruimten - keuken		Eis	Wens	Opmerkingen
5.19.1	De keuken is voorzien van: - een vaatwasser met doorschuifstelsel, - ca 2,40 m aaneengesloten werkblad, - een vrijstaand kookeiland, - een verzonken frituurpan, - twee koel-/vrieskasten, - een combimagnetronoven, - twee spoelbakken, - voldoende kastruimte.	x		<i>In nader overleg zal de invulling van de keuken verder worden uitgewerkt.</i>
5.19.2	De keuken biedt kinderen ruimte in een realistische situatie te leren koken en wordt gebruikt bij activiteiten in grote zaal.	x		
5.19.3	De keuken staat in directe relatie met de bar in de grote zaal.	x		
5.19.4	De keuken staat in directe relatie met de foyer met zicht op de stampek voor de buitenschoolse opvang.	x		
5.19.5	De keuken staat in directe relatie met het magazijn.	x		
5.20 Gemeenschappelijke ruimten - magazijn		Eis	Wens	Opmerkingen
5.20.1	Het magazijn grenst aan de keuken.	x		<i>Indien het magazijn op een andere verdieping dan de keuken ligt, is er een verbinding via goederenlift én een bij voorkeur rechte trap.</i>
5.20.2	Het magazijn is voorzien van een sluis voor leveranciers, w.o. de leverancier van de bibliotheek.	x		
5.20.3	De sluis is van buitenaf toegankelijk.		x	
5.20.4	Het magazijn biedt ruimte voor bibliotheekmaterialen.	x		<i>O.m. een transportkar en -bakken.</i>
5.21 Gemeenschappelijke ruimten - atelier		Eis	Wens	Opmerkingen
5.21.1	Het atelier wordt gebruikt door verschillende doelgroepen, o.m. schildercursisten, leerlingen van de school, kinderen van de buitenschoolse opvang en kinderen van de hobbyclub etc.	x		<i>Atelier heeft een open karakter. Zoveel mogelijk licht vanuit noorden. Plaats voor 12 schildersezels. Stevige, maar eenvoudig te verplaatsen werktafels. Opbergmogelijkheden aan één wand voor materialen in het atelier (er is ook een aparte opslag voor het atelier).</i>
5.21.2	In het atelier vinden activiteiten plaats die specifieke voorzieningen vragen: wandbord met gereedschap, werktafels, wandgoot voor het te drogen zetten van schilderwerk. Het atelier heeft een natte hoek.	x		<i>Natte hoek: bijvoorbeeld een aanrechtmeubel van 1,80 m, met close-inn boiler.</i>
5.21.3	Het atelier kan als verkleedruimte dienen bij voorstellingen.	x		
5.21.4	Het atelier kan fungeren als informele overlegplek.			
5.21.5	Het atelier grenst aan de foyer. Vanuit de foyer is zicht op het atelier.	x		<i>Twee leidsters houden overzicht over kinderen die na school op verschillende plekken spelen of activiteiten doen.</i>
5.22 Gemeenschappelijke ruimten - spreekkamer		Eis	Wens	Opmerkingen
5.22.1	Spreekkamer voor het consultatiebureau en flexibele kantoor- en vergaderruimte.	x		<i>De ruimte heeft een gezondheidszorgfunctie in de zin van het Bouwbesluit.</i>
5.22.2	Privacy, afzondering en discretie.	x		
5.22.3	De langste zijde van de ruimte is minimaal 6 meter.	x		<i>Voor het visusonderzoek hangt een visuskast (560 x 450 x 120mm) aan de wand met op 5,2 meter afstand een plek waar de peuter kan staan.</i>
5.22.4	De spreekkamer grenst aan de ruimte voor zorgprofessionals van de school en heeft via een deur direct toegang tot die ruimte.	x		<i>De ruimte voor de zorgprofessional fungeert als één van de spreekkamers voor het consultatiebureau. Uit oogpunt van veiligheid is een tweede deur gewenst.</i>
5.22.5	De spreekkamer is gelegen in de nabijheid van de peuterspeelzaal.	x		<i>De peuterspeelzaal functioneert als wachtkamer, omkleed- en weegruimte voor het consultatiebureau.</i>
5.22.6	De overlegruimte, ruimte van de zorgprofessional en de peuterspeelruimte grenzen zodanig aan het leerplein dat de looproute over het leerplein van peuterspeelzaal naar spreekkamers minimaal is.	x		<i>Babys hebben vaak alleen een luier om en ouders met een baby willen dus het liefst direct van de deur in en deur uit tussen de spreekkamers en 'boxenkamer'.</i>

5.23 Gemeenschappelijke ruimten - serverruimte		Eis	Wens	Opmerkingen
5.23.1	In de serverruimte bevinden zich de patchkasten. Hier komen de datakabels het Kulturhus binnen. Alle ICT in het gebouw is met de serverruimte verbonden.	x		De bibliotheek heeft een eigen netwerk dat is verbonden met de hoofdlocatie van de Bibliotheek aan de Vliet;
5.23.2	Afsluitbaar, werkblad voor onderhoud, zonodig te combineren met kopieerruimte school.			
5.24 Gemeenschappelijke ruimten - werkkasten		Eis	Wens	Opmerkingen
5.24.1	Op iedere verdieping.	x		
5.24.2	Uitstortgootsteen, voorzien van koud- en warmwatervoorziening	x		
5.24.3	De schoonmaakmiddelen moeten op een voor kinderen niet te bereiken plaats in de werkkast kunnen worden opgeborgen.	x		
5.25 Gemeenschappelijke ruimten - opslag		Eis	Wens	Opmerkingen
5.25.1	De voor opslag bestemde ruimten en de technische ruimten liggen zodanig in het gebouw dat zonder overlast voor gebruikers een efficiënte aan- en afvoer kan plaatsvinden. De afmetingen van doorgangen naar voor opslag bestemde ruimten en technische ruimten zijn gerelateerd aan de afmetingen van de aan te voeren goederen en dienen zonodig opgenomen te worden in de buitenwand.		x	
5.25.2	Indien de opslagruimte van de fanfare op een andere verdieping ligt dan de grote zaal, dan is deze opslagruimte bereikbaar met een lift en een rechte trap.	x		De fanfare heeft zware en grote instrumenten; De lift en rechte trap zorgenvoor eenvoudig transport van instrumenten van de opslag naar de grote zaal.
5.25.3	Indien de opslagruimten voor het atelier en het speellokaal op een andere verdieping liggen dan deze ruimten, dan is deze opslagruimte bereikbaar met een lift en een rechte trap.	x		De lift en rechte trap zorgen voor eenvoudig transport van materialen van de opslag naar atelier en/of speellokaal.
5.25.4	Indien de opslagruimte voor de fanfare op een andere verdieping ligt dan de grote zaal, dan is deze opslagruimte bereikbaar met een lift en een rechte trap.	x		
5.26 Jongerencentrum		Eis	Wens	Opmerkingen
5.26.1	Afzonderlijke entree.	x		
5.26.2	Entree gericht op pastorietaal.		x	Zodat praten voor de deur zo min mogelijk overlast oplevert.
x 5.26.3	De entree van het jongerencentrum is gelegen op hetzelfde niveau als de zaal van het jongerencentrum.		x	een mogelijke oplossing is situering op de begane grond of onder de bovenbouw van de school, speellokaal of grote zaal.
5.26.4	Goede verbinding met de grote zaal van het Kulturhus.	x		Zodat bij gelegenheid (extra grote feesten) ook de grote zaal kan worden gebruikt en zonodig het gehandicapent toilet.
5.26.5	De zaal van het jongerencentrum is geluidgeïsoleerd.	x		Geluidoverlast naar buiten en naar rest van het Kulturhus.
5.26.6	Zaal heeft zo min mogelijk ramen.		x	Bron van geluidslekken. Suggestie voor situering zaal aan oostzijde. De westzijde heeft immers het mooiste uitzicht en zon en is vooral voor foyer en grote zaal wenselijk.
5.26.7	Dj-ruimte in zaal zelf door Asifoetida te maken. Aansluitingen echter in de bouw meenemen.	x		
5.26.8	Mogelijkheid tot rookruimte in directe verbinding met zaal.		x	
5.26.9	Zaal voorzien van plafond waaraan eenvoudig zaken kunnen worden bevestigd.	x		
5.26.10	Bar door Asifoetida zelf in de zaal te bouwen.	x		
5.26.11	Ter plaatse van bar aansluitingen voor water, afvoer, vier koelkasten.	x		Bar levert louter drank: géén magnetron, tosti-ijzers of frituurpan.
5.26.12	Aansluiting voor keuken met aanrecht met dubbele spoelbak en grote koelkast. Géén vaatwasser.			Inrichting door jongeren zelf. Drank uit flesjes of kunststof glazen.
5.26.13	In magazijn ook opslag meubilair.		x	
5.27 Buitenruimten		Eis	Wens	Opmerkingen
5.27.1	Groen en avontuurlijk speelplein voor jongens en meisjes.		x	Indicatie inrichting": 1/3 hard, 1/3 natuurlijk, 1/3 doorlopen, uit te werken door een werkgroep die aan de hand van een stappenplan voor aan de slag gaat, bijvoorbeeld met de handreiking 'Groene en avontuurlijke schoolspeelplaatsen, Presentatie Ecotrefdag Antwerpen - 6 april 2011'.
5.27.2	Benut reliëf van het terrein als speelaanleiding.		x	
5.27.3	Koppel hemelwater bovengronds af en gebruik watergoten als speelelement		x	
5.27.4	Benut groenzone langs het Hazepad als speelbosjes		x	
5.27.5	Deel van het verharde speelplein bestemd voor bewegingsonderwijs en spel dient vlak en obstakelvrij te zijn.	x		
5.27.6	Speelplein is afgescheiden van de openbare ruimte, maar buiten schooltijden toegankelijk.	x		
5.27.7	Natuurlijke afscheiding (gebouw, groen) tussen speelpleinen onder- en bovenbouw.	x		
5.27.8	Speelplein onderbouw grenst aan groepsruimten onderbouw.		x	
5.27.9	Speelplein onderbouw grenst niet aan lokalen bovenbouw.	x		
5.27.10	Een deel van het speelplein is zichtbaar vanuit de foyer en er is een logische looproute en verbinding vanuit de foyer naar het speelplein.	x		Het speelplein kan zo met toezicht vanuit de foyer benut worden door kinderen van de naschoolse opvang.
5.27.11	Attractie- en speeltoestellenbesluit, maart 1997, handboek veiligheid speeltoestellen.	x		
5.27.12	Alle terreinverhardingen moeten, ook bij regen, stroef zijn en blijven.	x		
5.27.13	Ter plaatse van speeltoestellen egale rubberen bodemafwerking.	x		
5.27.14	Kinderopvang en peuterspeelzaal hebben een niet overklimbare terreinafscheiding met een hoogte 100 cm.	x		
5.27.15	Kinderopvang en peuterspeelzaal hebben een terreinafscheiding waar kinderen niet in kunnen vastraken.	x		Bijvoorbeeld door spijlen 10 cm h.o.h. of een maximale gaaswijdte van 4x4 cm.
5.27.16	Kinderopvang en peuterspeelzaal hebben een niet door kinderen te openen sluiting van hekwerken.	x		
5.27.17	Er is een vanaf de speelpleinen een goed bereikbaar toilet.		x	
5.27.18	Zandbak afdekbaar ter voorkoming van vervuiling.	x		
5.27.19	Afvoer van regenwater en doorlaatbaarheid zandbakbodem dienen te zijn afgestemd op de juiste vochtigheidsgraad zand.	x		
5.27.20	Het ontwerp van de buitenruimte minimaliseert de uitstraling van het geluid van spelende kinderen naar de woningen die met hun achtertuinen grenzen aan Hazepad.			Bijvoorbeeld door bebouwing aan de achterzijde (fietsenbergingen en stallingen), een wal en/of beplanting.
6 Nadere technische prestaties		Eis	Wens	Opmerkingen
6.1 Duurzaamheid		Eis	Wens	Opmerkingen
6.1.1	Een duurzaam gebouw met waar de door het gebouw veroorzaakte belasting van het milieu zodanig beperkt wordt dat het een minimale GPR-score heeft van 7,0 op alle onderdelen.	x		Op basis van het instrument GPR-gebouw een meetinstrument dat o.a. het effect doorrekent van het minimaliseren van materialen en energie en de toepassing van vernieuwbare en duurzame primaire grondstoffen en energie en kringloopmaterialen en industriële reststoffen als bouwstoffen op het milieu.
6.1.2	Voor het voorlopig ontwerp wordt milieuprestatieberekening gemaakt.	x		Berekening op basis van GPR Gebouw versie 4.2 met twee GPR-berekeningen: één voor het bijeenkomstgedeelte en één voor het onderwijsgedeelte. De gecombineerde score gewogen naar gebruiksoppervlak kan getoetst worden aan de gestelde eisen.
6.1.3	Een duurzaam gebouw waar de door het gebouw veroorzaakte belasting van het milieu zodanig beperkt wordt dat het een minimale GPR-score heeft van 8,0 op de thema's Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde.		x	
6.1.4	Een groen dak.		x	Maak gebruik van de subsidieregeling Groendaken op scholen.

6.2 Energiebeheer		Eis	Wens	Opmerkingen
6.2.1	Energieprestatiecoëfficiënt EPC is 25% lager dan wettelijk voorgeschreven.	x		Gemeentelijk klimaatplan 2009 - 2020.
6.2.2	Energieprestatiecoëfficiënt EPC is minimaal 50 % lager dan wettelijk voorgeschreven.		x	Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Ambitieniveau A (zeer goed)
6.2.3	Isolatie gebouwschil minimaal Rc-waarde 3,50 m ² /kW	x		Wettelijke eis Bouwbesluit, kan vervallen
6.2.4	Isolatie gebouwschil minimaal Rc-waarde 5,00 m ² /kW		x	Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)
6.2.5	Bij gebalanceerde ventilatie, minimaal rendement warmteterugwinning 60 %	x		Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Basisambitieniveau C (acceptabel)
6.2.6	Bij gebalanceerde ventilatie, minimaal rendement warmteterugwinning 75 tot 90 %		x	Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)
6.2.7	Het systeem voor warmtedistributie dient uit te gaan van Lage Temperatuur Verwarming (LTV). De aanvoertemperatuur van het verwarmingswater naar eindverbruikers als luchtbehandelingkasten en vloerverwarming (eventueel radiatoren) is hierbij maximaal 50 °C.	x		Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Basisambitieniveau C (acceptabel) Onderzoek mogelijkheden van warmtepomp en warmte/koudeopslagsysteem.
6.2.8	Het systeem voor warmtedistributie dient uit te gaan van Lage Temperatuur Verwarming (LTV). De aanvoertemperatuur van het verwarmingswater naar eindverbruikers als luchtbehandelingkasten en vloerverwarming (eventueel radiatoren) is hierbij maximaal 35 °C.		x	Programma van Eisen Frisse Scholen van Agentschap NL, april 2012 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)
6.2.14	Kierstand in ramen en roosters.	x		
6.2.15	Waterbesparende kranen en toiletten.	x		
6.2.16	Winddichtheid gebouw qv;10;kar per m ² < 0,5 d m ³ /s.m ² (bepaald volgens NEN 2686: 1988 /A1:1997)	x		Door zorgvuldige detaillering, bijvoorbeeld ramen en deuren met dubbele kierdichting.
6.2.17	Gebruik zonne-energie.		x	
6.3 Flexibiliteit en maatvoering		Eis	Wens	Opmerkingen
6.3.1	Al in de ontwerpfase moet rekening worden gehouden met toekomstige uitbreidingsmogelijkheden en/of interne wijzigingen. Met het oog op toekomstige verbouwingen, extra of minder klaslokalen of uitbreiding van de opvang van peuters van 4 naar 5 dagen in de week, is zowel in- als uitwendig maximale flexibiliteit vereist.	x		Te denken valt aan modulaire opbouw, een kolomstructuur voor zover het budget die toestaat, constructiedragende wanden slechts daar, waar zij toekomstige aanpassingen niet belemmeren, bestaande binnenwanden eenvoudig te verwijderen, nieuwe binnenwanden eenvoudig te plaatsen.
6.3.2	Op het thema flexibiliteit scoort het gebouw minimaal een 8, gemeten met het instrument GPR gebouw.		x	Eén van de subthema's in GPR Gebouw is Flexibiliteit. Om de flexibiliteit van het ontwerp meetbaar te maken is voor dit subthema een specifieke GPRscore geëist.
6.3.3	Plaats constructieve elementen op zodanige afstand van elkaar dat na opdeling van de tussenliggende ruimte minimaal twee efficiënt bruikbare ruimten resteren. (Denk hierbij ook aan de gevelindeling.) Plaats verschillende ruimten zodanig naast elkaar dat door het verwijderen van een verticale scheidingsconstructie tussen twee ruimten één grotere ruimte kan worden gecreëerd (houd hierbij ook rekening met de plaatsing van armaturen).		x	
6.4 Veiligheid		Eis	Wens	Opmerkingen
6.4.1	In het gebouw dienen de kansen op het ontstaan van onveilige situaties minimaal te zijn. Pas een zodanige kwaliteit, positionering en detaillering van inrichtingselementen en installaties toe dat deze geen verwondingen kunnen veroorzaken.	x		Denk aan kapstokhaken, glas, radiatoren, verwarmingsbuizen en vensterbanken.
6.4.2	Brandveiligheidseisen conform Bouwbesluit	x		- compartimentering volgens aanwijzingen brandweer, - ontruimingsplannen, - brandmeldinstallatie met doormelding naar brandweer.
6.4.3	Gebruiksvergunningseisen brandweer zijn maatgevend.	x		
6.4.4	Slechts materialen met een rookgetal < 100 toepassen	x		
6.4.5	De slaapruiden van de kinderdagopvang zijn voorzien van op het lichtnet aangesloten rookmelders	x		
6.4.6	De slaapruiden kinderdagopvang hebben een directe vluchtweg naar buiten.	x		
6.4.7	De ruimte voor de kinderdagopvang/peuterspeelzaal heeft twee uitgangen.	x		
6.4.8	Politiekeurmerk Veilig Complex en Veilige Woning.	x		
6.4.9	Doormelding naar beveiligingsbedrijf.	x		
6.4.10	Vandalismebestendigheid.	x		
6.4.11	Netcontactdozen beveiligd met aardlekschakelaar.	x		
6.4.12	Extra aandacht voor de veiligheid in ruimten kinderdagopvang/peuterspeelzaal	x		- deuren zoveel mogelijk voorzien van glaspaneel, zodat zichtbaar is wat/wie zich erachter bevindt, - alle deurkrukken op hoogte 150 cm boven vloerniveau. - deuren tot 100 cm boven vloerniveau voorzien van vingerknelbeveiliging.
6.5 Datavoorzieningen		Eis	Wens	Opmerkingen
6.5.1	In verband met informatie- en communicatietechnologie dienen de centrale ruimten ruim voldoende elektriciteitspunten (in plafond of wanden) te hebben en mantelbuizen voor eventuele UTP- c.q. glasvezelkabels. In de schoollokalen worden deze voorzieningen in de wanden opgenomen.	x		
6.5.2	Het gehele complex is voorzien van een datanetwerk en telefoonaansluitingen Voip. In alle ruimtes is een aansluiting op het datanetwerk en telefoonaansluiting aanwezig.	x		
6.5.3	Het ontwerp maakt mogelijk het gehele complex te voorzien van een geluidinstallatie, zowel voor spraakboodschappen als voor muziek.	x		De geluidinstallatie behoort tot de inrichting en is geen deel van dit PvE.
6.5.4	Het ontwerp houdt rekening met smartboards in klaslokalen.	x		Smartboards zelf behoren tot de schoolinrichting en zijn geen deel van dit PvE.
6.6 Garderobes		Eis	Wens	Opmerkingen
6.6.1	De gemeenschappelijke garderobe is voorzien van 25 afsluitbare kastjes.	x		
6.6.2	Indien de garderobe op een andere verdieping is gelegen dan de entree en foyer, dan is deze via een lift bereikbaar.	x		
6.7 Sanitair		Eis	Wens	Opmerkingen
6.7.1	Makkelijk te reinigen toiletten.	x		Bijvoorbeeld hangende diepspoeltoiletten met laaggeplaatst reservoir.
6.7.2	Toiletten op maat.	x		
6.7.3	Kranen bedienbaar met zo min mogelijk handcontact.	x		Hevelkranen, voetpedalen, sensorsturing e.d.
6.7.4	Vanuit de klaslokalen is direct visueel contact met de voorruimte van de toiletten.	x		
6.7.5	Het voorportaal van de toiletruimte mag niet direct uitkomen in groepsruimten.	x		
6.7.6	De wasgelegenheid als een grote bak, geen losse wastafels.	x		
6.7.7	Alle toiletten in het gehele gebouw dienen te zijn voorzien van gesloten, vandalismebestendige toiletrolhouders, gesloten zeepreservoirs, gesloten handdoeksystemen.	x		
6.7.8	De vloeren zijn vloeistofdichte, slijtvast, niet poreus en zijn voorzien van een afvoerputje.		x	Bijvoorbeeld gietvloeren.
6.7.9	De wanden zijn glad, slijtvast, niet poreus en met water en zeep reinigbaar.	x		
6.7.10	De wanden dienen zwevend te zijn, net als de deuren, zo weinig mogelijk op de vloer.		x	
6.7.11	In het schooldeel bevinden zich twee personeelstoiletten, heren- en dames-, beide voorzien van een afsluitbare voorruimte.	x		
6.7.12	Twee of drie koudwateraansluitingen in de buitengevels.		x	
6.7.13	Gehandicapent Toilet conform Bouwbesluit.	x		
6.7.14	Het gehandicapent toilet dient centraal te worden gesitueerd en goed toegankelijk te zijn voor alle gebruikers van het gebouw.	x		
6.7.15	Plaats/hogte spiegels boven/naast wastafels in toiletten aangepast aan gebruikers.	x		
6.7.16	Bij kinderopvang/peuterspeelzaal slechts kindveilige spiegels.	x		Bijvoorbeeld van gehard glas.
6.7.17	De sanitaire installaties voldoen aan eisen t.a.v. legionellapreventie.	x		
6.7.18	In het ontwerp worden de beide granito wastroggen uit de huidige kleuterschool opgenomen.		x	Zie ook 5.5.4

6.8 Wandafwerkingen		Eis	Wens	Opmerkingen
6.8.1	Het oppervlak van de wanden dient gerelateerd aan het specifieke gebruik van de betreffende ruimte in ieder geval molestbestendig, stofarm, stootvast, niet korrelend, vochtbestendig en voldoende sterk te zijn. In het algemeen dient het mogelijk te zijn om permanent attributen (bijv. smartborden) te bevestigen aan scheidingswanden.	x		
6.8.2	De achterwanden van de klaslokalen zijn extra stootvast.		x	<i>Bijvoorbeeld door toepassing van een lambrisering.</i>
6.8.3	De wanden van de sanitaire ruimten, de pantry, de handenarbeidhoek en de natte hoek dienen waterbestendig te zijn.	x		
6.8.4	In de groepsruimten en op de gangen is behoefte aan prikboardwanden op werkhoogte.		x	
6.8.5	De wanden van de sanitaire ruimten, de pantry, de handenarbeidlokaal/atelier dienen waterbestendig te zijn.	x		
6.8.6	De wanden in de gangen dienen onderhoudsarm te zijn.	x		
6.9 Vloerafwerkingen		Eis	Wens	Opmerkingen
6.9.1	Vloerafwerking moeten vochtbestendig, voldoende sterk, slijtvast en voldoende stroef zijn.	x		
6.9.2	Nabij entrees verwisselbare droogloopmatten met voldoende lengte.	x		
6.9.3	Gesloten vloeren zonder voegen.	x		<i>Bijvoorbeeld epoxy gietvloeren.</i>
6.9.4	Vloerafwerking trappen en bordessen stroef en vlak.	x		
6.9.5	De vloeren van het speellokaal en de multifunctionele zaal/theater hebben een zware kwaliteit afwerkvloer.	x		
6.10 Plafondafwerkingen		Eis	Wens	Opmerkingen
6.10.1	Plafonds stootvast en onderhoudsvrij.	x		<i>Voor eisen aan geluidsabsorptie, zie akoestiek</i>
6.10.2	Plafonds moeten tegen een geringe investering aangepast kunnen worden ten behoeve van het verwijderen en bijplaatsen van binnenwanden.	x		
6.11 Binnenklimaat		Eis	Wens	Opmerkingen
6.11.1	Aangepaste grenswaarden voor luchtkwaliteit conform PvE frisse scholen, klasse B	x		
6.11.2	In een wintersituatie bij een buitentemperatuur van -10°C en het volledig in gebruik zijn van alle verwarmings- en ventilatie-elementen is de minimale binnenluchttemperatuur op 75 cm boven vloerniveau. - entreeportaal 15 °C. - gangen 18 °C. - verblijfsruimten buiten en binnen school/klaslokalen 20 °C.	x x x		<i>De RGD hanteert als richtlijn voor klaslokalen een temperatuur van 18 tot 28 °C en een comfortzone van 20 tot 25,5 °C.</i>
	- verblijfsruimten kinderopvang/peuterspeelzaal 22 °C. - zaal/bar jongeren 20°C. - sanitaire ruimten kinderopvang/peuterspeelzaal 22 °C. - gehandicaptoilet 18 °C - overige sanitaire ruimten 15 °C. - bergingen 15 °C.	x x x x x x		<i>De eisen uit het PvE Frisse scholen, klasse C, gelden niet alleen voor de ruimten van de school, maar ook voor de verblijfsruimten van andere gebruikers.</i>
6.11.3	Temperaturen in groepsruimten per ruimte regelbaar.	x		
6.11.4	Een temperatuur van 25 °C of hoger in niet meer dan 5% van de verblijfstijd en maximaal 27 °C in de grote zaal, foyer en jeugdsoos.	x		<i>Dit betekent dat in ruimtes waar spuien niet kan, bijvoorbeeld ter voorkoming van geluidsoverlast naar buiten, koeling vereist is.</i>
6.11.5	Onderschrijding van genoemde temperaturen in 5% van de verblijfstijd tot 2 °C en in 1% van de verblijfstijd met 2 °C of meer.	x		
6.12 Ventilatie		Eis	Wens	Opmerkingen
6.12.1	Pas natuurlijke luchttoevoer toe in alle, aan een gevel grenzende verblijfsruimten (bijv. in leslokalen en groepsruimten).		x	
6.12.2	Groepsruimten hebben ten minste vier te openen ramen (totaal oppervlak minimaal 4 m2), waarvan minimaal de helft bovenin het raamvlak.	x		
6.12.3	De voorzieningen voor (natuurlijke) luchttoevoer zijn voor iedere ruimte afzonderlijk en eenvoudig door aanwezige volwassenen te bedienen (op ca. 1 meter hoogte).	x		
6.12.4	Spuiventilatievoorzieningen (te openen ramen) zijn licht bedienbaar staand vanaf de vloer en hebben meerdere fixeerstand (incl. kierstand) of zijn traploos instelbaar.	x		
6.12.5	De te openen ramen zijn tegelijkertijd met de buitenzonwering te gebruiken.	x		
6.12.6	Mechanische ventilatie vereist in de multifunctionele verenigingsruimte, alle inpandige verblijfsruimten, kopieerruimte, keuken, sanitaire ruimten, de aankleedmeubels voor de kinderopvang en de werkkasten..	x		
6.12.7	De ventilatie in het gebouw dient te voldoen aan de ventilatie-eisen die zijn omschreven in NEN 1087 en aanvullend voor schoolgebouwen NEN 1089 en NPR 1090 en NEN 6092 (brandveiligheid). ISO publicatie 17 is van toepassing.	x		
6.12.8	De CO ₂ -concentratie in groepsruimten (in de ademzone) is in 95% van de gebruikstijd maximaal 950 ppm (parts per million), waarbij in het reguliere onderwijs uitgegaan dient te worden van 30 leerlingen en 1 docent per groepsruimte.	x		<i>Klasse B van het PvE Frisse Scholen 2012</i>
6.12.9	Ventilatievoud/ruimte:			<i>Het Bouwbesluit 2012 schrijft voor 30m³/h/p. De RGD hanteert als richtlijn voor klaslokalen een ventilatievoud van 5,5 10⁻³ m³/s/leerling (19,8m³/h/leerling).</i>
	- multifunctionele verenigingsruimte bij volle bezetting 3-6 dm ³ /seconde/m ² vloeroppervlak.	x		
	- gang 3,5 dm ³ /s/m ² vloeroppervlak	x		
	- slaapruimte 3,5 dm ³ /s/m ² vloeroppervlak	x		
	- kantoorruimte 3,5 dm ³ /s/m ² vloeroppervlak	x		
	- werkkasten, bergingen 7 dm ³ /s/ruimte.	x		
	- toiletten 7 dm ³ /seconde/ruimte.	x		
	- sanitair kinderopvang 7 dm ³ /seconde/toilet of aankleedmeubel.	x		
	- garderobes 1 x ruimte-inhoud/uur.	x		
	- kopieerruimte 3,5 dm ³ /s/m ² vloeroppervlak	x		
6.12.10	De ventilatie is vraaggestuurd (tijdafhankelijk met verschillende standen of CO ₂ -gestuurd).	x		<i>Deze eis geldt zowel voor ventilatiesystemen met mechanische als natuurlijke toevoer.</i>
6.12.11	De toiletruimten worden op onderdruk gehouden t.o.v. de omliggende ruimten.	x		
6.12.12	In toiletruimten voor de jongste kinderen is spui-ventilatie mogelijk door te openen ramen in de gevel.		x	
6.12.13	In het gebouw en op het schoolplein wordt niet gerookt (conform de criteria van De Rookvrije School van Stivoro).	x		<i>Is op het voorplein aan de Dr. Van Noortstraat een rookcabine nodig? Of toch, i.v.m. geluidsoverlast, een inpandige rookruimte?</i>

		Eis	Wens	Opmerkingen
6.13 Luchtbeweging				
6.13.1	De maximale luchtsnelheid moet voldoen aan de maximale grenswaarden volgens het Bouwbesluit.	x		
6.13.2	De maximale luchtsnelheden in de kanalen: - schacht (ook fictief) 7 m/s - plafond 5 m/s	x		
6.13.3	De maximale luchtsnelheid over roosters is 2,5 m/s.	x		
6.13.4	De luchtsnelheden in de leefzone (het deel van de groepsruimte waar leerlingen en docenten verblijven) zijn 's zomers niet hoger dan 0,23 m/s.	x		<i>Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Basisambitieniveau C (acceptabel). Het tochttriso wordt bepaald op nek- (1,1 m) en enkelniveau (0,1 m) met gesloten ramen en deuren. De luchttoevoer dient te worden ontworpen op een minimaal tochttriso.</i>
6.13.5	De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's zomers niet hoger dan 0,20 of 0,16 m/s.		x	<i>Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)</i>
6.13.6	De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's winters niet hoger dan 0,19 m/s.	x		<i>Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Basisambitieniveau C (acceptabel)</i>
6.13.7	De luchtsnelheden in de leefzone zijn 's winters niet hoger dan 0,16 of 0,13 m/s.		x	<i>Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)</i>
6.14 Luchtvochtigheid		Eis	Wens	Opmerkingen
6.14.1	De luchtvochtigheid in het gehele gebouw dient tussen 30% en 70% te liggen.		x	<i>Er wordt geen be- of ontvochtiging toegepast. Incidentele hoge of lage vochtigheid kan niet worden voorkomen.</i>
6.15 Daglichttoetreding		Eis	Wens	Opmerkingen
6.15.1	Ramen hoog naar plafond laten doorlopen en zo mogelijk daklichten toepassen.		x	<i>Uitgangspunt: daglichttoetreding door glaswand (vanaf borstwering tot plafond op ca. 3 m hoogte) heeft diepte bereik van vijf à zes meter. Uitgangspunt voor daglichttoetreding door lichtkoepel op ca. 3 m hoogte: 1 m² is toereikend voor ca. 8 m² vloeroppervlakte.</i>
	De daglichttoetreding en de daglichtfactor is minimaal 3%	x		<i>conform PvE Frisse Scholen 2012 (klasse C)</i>
6.15.2	Op zithoogte kunnen peuters, kleuters, kinderen en volwassenen naar buiten kunnen kijken vanuit peuteruimte, schoollokalen en verblijfsruimten m.u.v. het speellokaal.	x		<i>Geen inpandige verblijfsruimten.</i>
6.15.3	Beperk de ruimtediepte, multifunctionele, jongeren- en secundaire ruimten uitgezonderd.		x	
6.15.4	Werkplekken nabij ramen.		x	
6.15.5	Reflectiefactoren 0,5 voor wanden, 0,7 voor plafonds en 0,1 voor vloeren.		x	<i>Lichte kleuren voor wanden, vloeren, plafonds</i>
6.15.6	Het percentage glas in de gevel van groepsruimten is minimaal 30%.	x		<i>Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Basisambitieniveau C (acceptabel)</i>
6.15.7	Luminantieverhoudingen in het oogveld tussen 10:1 en 3:1. Luminantie van de oogtaak en die van de directe omgeving mogen niet meer dan een factor 3 van elkaar verschillen.	x		<i>De helderheidsvering voldoet aan de gestelde eisen klasse C uit het PvE Frisse Scholen 2012.</i>
6.15.8	De lichttoetredingsfactor (LTA) van de beglazing is minimaal 0,60.			<i>Conform PvE Frisse Scholen 2012, klasse C.</i>
6.16 Zonlichttoetreding		Eis	Wens	Opmerkingen
6.16.1	Direct zonlicht dient zodanig de ruimten van het gebouw binnen te vallen dat het geen hinder veroorzaakt tijdens werkzaamheden die normaliter in de betreffende ruimte worden uitgevoerd. Daar waar zonlichttoetreding tot ongewenste gevolgen, zoals reflecties, verblinding en opwarming, kan leiden zonwering toepassen.	x		
6.16.3	Waar nodig buitenzonwering aanbrengen.	x		<i>Absolute verduistering is nergens nodig.</i>
6.17 Kozijnen, ramen, deuren		Eis	Wens	Opmerkingen
6.17.1	Draaiende delen zodanig plaatsen dat zij geen gevaar of hinder opleveren.	x		<i>Hierbij dient met name gedacht te worden aan de buitenspeelplaats.</i>
6.17.2	Deuren in school- en kinderdagverblijfruimten voorzien van knelbeveiliging.	x		
6.17.3	Elke aan buitenwand grenzende verblijfsruimte voorzien van een door de gebruikers te openen raam.	x		
6.17.4	Horizontale regels op zittende en staande ooghoogte vermijden.		x	
6.18 Elektra		Eis	Wens	Opmerkingen
6.18.1	Het gebouw is voorzien van een stroomvoorzieningsinstallatie, zodanig ontworpen dat zij geschikt is voor het storingsvrij en doelmatig voeden, schakelen en bedienen van alle in het gebouw aanwezige elektrische apparaten, machines en installaties.	x		
6.18.2	Het ontwerp voor de energievoorziening van het totale gebouw dient zodanig te zijn dat op efficiënte en overzichtelijke wijze vanuit één of meerdere hoofdverdeelinrichtingen via onderverdeelinrichtingen de elektrische energie naar de installaties, machines en apparaten wordt gebracht.	x		
6.18.3	Het ontstaan van schadelijke invloeden van elektrische wisselvelden op de gebruiker van het gebouw dient vermeden te worden.	x		
6.18.4	Waar dit vanuit het gebruik gewenst is dienen de onderverdeelinrichtingen te worden voorzien van een mogelijkheid tot stroomonderbreking in de vorm van een aardlekschakelaar.	x		
6.18.5	De grote, gemeenschappelijke zaal en de zaal van het jongeren centrum zijn voorzien van driefasenaansluitingen (krachtstroomaansluitingen).	x		
6.18.6	De capaciteit van de nominale stroom van de hoofdverdeling dient bepaald te worden, rekening houdende met de hierna omschreven maximaal gelijktijdig optredende belasting: - verlichting: 100% van het voor verlichting geïnstalleerde vermogen, - kracht: 30% van het geïnstalleerde vermogen, - warmte: 100% van het geïnstalleerde vermogen, - computers en kantoorapparatuur: 75% van het geïnstalleerd vermogen.	x		
6.18.7	De voorziening dient bij oplevering een aanwezige reservecapaciteit te bezitten van 20%.	x		
6.18.8	In een later stadium moet op basis van de bestektekeningen een uitgewerkte opgave van het aantal aansluitpunten worden gedaan.	x		
6.18.9	In het gehele gebouw kindveilige wandcontactdozen	x		<i>Bijvoorbeeld wandcontactdozen op 1,50 m hoogte, voorzien van geïntegreerde beveiliging, beveiligd tegen aanraking contactpunten, afdekplaatjes niet toestaan.</i>
6.18.10	Schakelaars goed bereikbaar.	x		<i>0,90 tot 1,50 m boven vloer</i>
6.18.11	In keuken wandcontactdozen voor koffieapparaat, kookplaat, magnetron, boiler, vaatwasser, koelkast.		x	
6.18.12	Wandcontactdozen in alle bergingen en werkkasten.	x		<i>Minstens één dubbele wandcontactdoos.</i>
6.18.13	Ter plaatse van fotokopieerapparaat twee dubbele wandcontactdozen.	x		
6.18.14	De in de ruimten aanwezige kabel- en leidinggoten dienen zodanig geplaatst te worden dat een efficiënte inrichting van ruimten niet belemmerd wordt en dat aansluitingen van apparatuur op de goten aangebrachte contactpunten eenvoudig te realiseren zijn.	x		
6.18.15	In de kabelgoten dient na oplevering per compartiment een overcapaciteit aanwezig te zijn van: - laagspanningsleidingen en licht- en krachtinstallatie: 20% - inbraak- en brandbeveiligingsinstallatie: 20% - telematica en data: 35%	x		
6.18.16	Bijzondere aandacht aan de geluidsisolatie van doorgaande leidinggoten ter plaatse van wanddoorvoeringen.		x	

6.19 Verlichting		Eis	Wens	Opmerkingen
6.19.1	Installatieadviseur levert, in nauw overleg met de architect, een verlichtingsvoorstel.	x		
6.19.2	Minimale verlichtingssterkte, horizontaal gemeten op 0,75 m boven vloerniveau is in: - klaslokalen, kantoren, mediatheek, leestafel 400 lux, - overige verblijfsruimten 350 lux, - toiletten, bergingen 200 lux.	x		
6.19.3	Op verticale werkvlakken is de minimale verlichtingssterkte 300 lux	x		
6.19.4	In kinderopvang voor schoonmaakwerk optimale verlichting. Voor dagelijks gebruik kan dit minder zijn. Daartoe dimbare verlichting toepassen en meerdere lichtpunten op de wanden aanbrengen.		x	
6.19.7	Breukveiligheid armaturen vereist.	x		
6.19.8	Terreinverlichting zodanig dat onder alle omstandigheden het gebouw veilig kan worden benaderd.		x	
6.19.9	De terreinverlichting is zo ontworpen dat ten behoeve van oriëntatie, vandalisme- en inbraakpreventie en uit oogpunt van sociale veiligheid de toegangen, de wegen en de parkeervoorzieningen voor auto's en fietsen aangelicht worden.	x		
6.19.10	De terreinverlichting dient te worden in- en uitgeschakeld middels een schemer schakeling. Op een centraal punt dient in een overbruggingsschakelaar voorzien te worden.	x		
6.19.11	De verlichting is zo energiezuinig mogelijk.		x	<i>Bijvoorbeeld LED-verlichting, TL5 met hoogfrequente voorschakelapparatuur.</i>
6.19.12	Om het gebouw door verlichting zo min mogelijk op te warmen is het voor verlichting geïnstalleerd vermogen maximaal 15W/m ² .		x	
6.19.13	Armaturen zijn eenvoudig te reinigen.	x		
6.19.14	In lokalen dient de verlichting in twee groepen geschakeld te kunnen worden, evenwijdig aan de raamzijde.	x		
6.19.15	De armaturen dienen te worden bevestigd evenwijdig aan de kijkrichting. Zo mogelijk de verlichting in de andere ruimten ook evenwijdig aan de meest voorkomende kijkrichting.	x		
6.19.16	De groepsindeling van de verlichting dient een logische relatie te hebben met de functionele hoofdstructuur van het gebouw en met de gebruiksaanwending van de afzonderlijke ruimten.	x		
6.19.17	Het is mogelijk om vanuit een centrale post groepen op een eenvoudige wijze te schakelen.	x		
6.19.18	Er is noodverlichting, overeenkomstig de wettelijke eisen.	x		
6.19.19	Uit oogpunt van inbraak- en vandalismpreventie dient op eenvoudige wijze en op een beperkt aantal plaatsen waakverlichting te worden geïnstalleerd. Waakverlichting moet in ieder geval aanwezig zijn in alle ruimten met een gelopening op de begane grond.	x		<i>Te denken valt aan een schakeling waarbij gebruik wordt gemaakt van een schemerschakelaar, geblokkeerd door de gangverlichting of de verlichting in de ruimte zelf. De waakverlichting gaat in dat geval automatisch uit als de gangverlichting aan gaat.</i>
6.19.20	Automatisch dimbare verlichting dient te worden toegepast waar dit vanuit het gebruik van het gebouw door de opdrachtgever is gewenst, ofwel wanneer dit uit oogpunt van de energieprestatie van het gebouw wenselijk is.		x	
6.19.21	De toiletten zijn voorzien van aanwezigheidsdetectie voor de verlichting.	x		
6.19.22	Voorkomen van verblindingshinder: de UGRL van armaturen toegepast in de groepsruimten is < 19	x		<i>PvE Frisse Scholen 2012, klasse C</i>
6.19.23	Kunstverlichting per ruimte schakelbaar.	x		<i>Nog verplaatsen naar 6.19</i>
6.19.24	Kunstverlichting per ruimte met bewegingsmelder.		x	<i>Nog verplaatsen naar 6.19</i>
6.20 Inbraakdetectie		Eis	Wens	Opmerkingen
6.20.1	Het gebouw dient voorzien te worden van een systeem van loze leidingen ten behoeve van detectie van inbraak. Het stelsel wordt door de opdrachtgever benut voor het plaatsen van in de uit oogpunt van beveiliging belangrijkste verbindingsgangen. In ieder geval moeten alle verkeerswegen op de begane grond, alle grote ruimten op de begane grond, alle trappenhuizen, de ruimten met de computerapparatuur e.d. worden voorzien. Voorts dienen ten behoeve van ruimten die door hun ligging, bereikbaarheid van buitenaf en door de aanwezige inventaris als inbraakgevoelig aangemerkt kunnen worden, loze leidingen ten behoeve van inbraakdetectievoorzieningen aangebracht te worden.			<i>Of gaan we dit meteen al doen?</i>
6.21 Verwarming		Eis	Wens	Opmerkingen
6.21.1	De warmteopwekkingsinstallatie dient zodanig te zijn ingericht dat eerdergenoemde gebouwprestaties worden geleverd, alsmede voorzien kan worden in voldoende warmwateraanvoer. Ten behoeve van warmteopwekking dienen cv.-ketels, boilers zodanig en in die mate geplaatst te worden dat een optimaal evenwicht bereikt wordt tussen investeringskosten, exploitatiekosten en milieubelasting. Uitval van een Cv-ketel mag niet leiden tot uitval van de gehele installatie. De installatie moet in dat geval minimaal 50% kunnen leveren.	x		
6.21.2	De installatie moet voldoen aan de NEN 3028.	x		
6.21.3	De warmteopwekking moet voldoende capaciteit hebben om bij gelijktijdig gebruik van de ruimten de minimale vereiste ruimtetemperaturen te kunnen garanderen.	x		<i>Een buitentemperatuur van -10 °C en een windsnelheid van 8 m/s vormen hierbij het uitgangspunt.</i>
6.21.4	Temperatuur in gebouw voor iedere huurder afzonderlijk te regelen.	x		
6.21.5	De bemetering voor het schoolgedeelte is apart van het overige deel van het Kulturhus.			
6.21.6	Bij radiatoren: radiator temperatuur in school en kinderopvang zodanig dat verbranding bij aanraking uitgesloten is.	x		
6.21.7	Indien er wordt gekozen voor het toepassen van verwarmingsketels dienen deze uit het oogpunt van bedrijfszekerheid te bestaan uit meerdere ketels in cascadeopstelling.	x		
6.21.8	In geval van gasgestookte ketels zijn deze voorzien van Gaskeur HR107 en SV-keurmerk.	x		
6.21.9	CV-leidingen die niet door een verblijfsruimte lopen zijn geïsoleerd.	x		
6.21.10	De verwarming is voorzien van een weersafhankelijke voorregeling van de aanvoerwatertemperatuur.	x		
6.21.11	De regeling van het schoolgedeelte en de peuterspeelzaal is apart van de regeling van de rest van het Kulturhus en het speellokaal van de school.			<i>De school en de peuterspeelzaal zijn overdag in gebruik, het speellokaal en de rest van het Kulturhus is overdag en 's-avonds in het gebruik en in de</i>
6.21.12	De verwarming kan per ruimte worden nageregeld.	x		
6.21.13	De naregeling bestaat minimaal uit thermostatische radiatorkranen.	x		
6.21.14	Uitgangspunt is het toepassen van plaatstalen paneelradiatoren, voorzien van instelbare regelventielen en voetventielen en eveneens voorzien van thermostatische radiatorkranen.		x	
6.21.15	In peuterruimte, onderbouwlokalen en het speellokaal vloerverwarming.	x		
6.21.16	In atelier, foyer en grote zaal en overige ruimten vloerverwarming.	x		
6.21.17	Het gemiddelde van de de ontwerpaanvoer- en retourtemperatuur voor de warmteafgifte mag niet hoger zijn dan 50°C.	x		

		Eis	Wens	Opmerkingen
6.22 Akoestiek				
6.22.1	De ruimten in het gebouw dienen zodanig te zijn ingericht en vormgegeven dat zij, gerelateerd aan de activiteiten waarvoor de ruimten zijn bestemd, een optimale akoestiek garanderen bij een lage en een hoge bezettingstoestand.	x		Aandacht voor de spraakverstaanbaarheid in klaslokalen en de multifunctionele ruimte.
6.22.2	De volgende gemiddelde eisen, over de octaafbanden van 250 Hz t/m 2000 Hz, worden gesteld aan de nagalmtijd, geldend voor niet ingerichte ruimten en bepaald volgens NEN 1070: - groepsruimten max. 0,6 seconde - grote zaal, foyer, jongerencentrum, verkeersruimten max. 1,0 seconde - leerpleinen, atelier, speellokaal, peuterspeelzaal max. 0,8 seconde	x		Aan de grote zaal kunnen desgewenst nog nadere akoestische eisen worden gesteld t.b.v. spraakverstaanbaarheid en gebruik voor muziekoptredens, e.e.a. ter nadere bepaling.
6.22.3	De geluidsisolatie tussen ruimten in het gebouw dient zodanig te zijn, dat in een ruimte tijdens de activiteiten waarvoor de ruimte bestemd is, geen overlast wordt ervaren. Hiertoe dienen de bouwkundige voorzieningen zodanig te worden samengesteld dat constructies voldoende geluidswerend en –isolerend zijn. Omloopgeluid dient te worden voorkomen.	x		
6.22.4	Luchtgeluidisolatiewaarde (Rw) tussen lokalen is > 39 dB.	x		Programma van Eisen Frisse Scholen, 2012 Basisambitieniveau C (acceptabel)
6.22.5	Luchtgeluidisolatiewaarde (Rw) tussen lokalen is > 33 dB of > 30dB.		x	Programma van Eisen Frisse Scholen, 2012 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)
6.22.6	Luchtgeluidisolatiewaarde (Rw) tussen lokalen en verkeersruimten is > 26 dB.	x		Programma van Eisen Frisse Scholen, 2012 Basisambitieniveau C (acceptabel)
6.22.7	Luchtgeluidisolatiewaarde (Rw) tussen lokalen en verkeersruimten is > 32 dB		x	Programma van Eisen Frisse Scholen, 2012 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed)
6.22.8	Luchtgeluidisolatiewaarde (Rw) tussen spreekkamer en ruimte zorgprofessionals en aangrenzende ruimtes of verkeersruimten > 50 dB	x		Een gesprek in de aangrenzende ruimte kan niet gehoord worden.
6.22.9	vervallen			
6.22.10	vervallen		x	I
6.22.11	De installaties van het gebouw als lift en cv mogen niet de activiteiten in andere ruimten belemmeren. Het maximaal toelaatbare gewogen installatiegeluidniveau LI,A (bepaald volgens NEN 5077: 2006) ten gevolge van de gebouwinstallaties zijn per ruimte: - verblijfsruimten 30 dB(A) - verkeersruimten, toiletruimten, pantry 40 dB(A).	x		
6.22.12	de luchtgeluidisolatie van de scheidingsconstructies tussen verblijfsruimten van de verschillende gebouwgebruikers voldoet aan: DnT,A ten minste 52 dB en LnT,A maximaal 59.	x		Ter nadere uitwerking: grens aan het geluidniveau in ruimten van andere gebruikers ten gevolge van geluid in ruimten met een hoog geluidniveau (bijv. t.g.v. muziekoptredens of oefenen met of luisteren naar muziek). De aan te houden geluidniveaus in de ruimten met geluid moeten daarvoor aangegeven worden.
6.23 Koudwatervoorziening		Eis	Wens	Opmerkingen
6.23.1	Er dient voorzien te worden in een leidingstelsel dat zorgt voor voldoende koud tapwater op plaatsen waar dit uit oogpunt van gebruik, hygiëne of veiligheid gewenst is.	x		
6.23.2	Het stelsel is aangesloten op het openbaar distributienet en aftapbare aansluitpunten ten behoeve van koud tapwateraanvoer te bedienen. Deze aansluitpunten dienen aanwezig te zijn op plaatsen	x		
6.23.3	De installatie voldoet aan NEN 1006, NPR 5075 en de VEWIN werkbladen en de plaatselijke voorschriften van het waterleidingbedrijf.	x		
6.24 Warmwatervoorziening		Eis	Wens	Opmerkingen
6.24.1	In het gebouw dient op plaatsen waar dit uit oogpunt van gebruik of comfort gewenst is warm drinkwatertoevoer te zijn. Plaatsen waar in ieder geval warm drinkwater getapt dient te kunnen worden zijn wasruimten, schoonmaakplaatsen (kleuterruimten en handenarbeidhoek), keukens en werkkasten e.d.	x		Close-inn boilers zijn mogelijk
6.24.2	De installatie dient voorts te voldoen aan NEN 1006, NPR 5075 en de VEWIN werkbladen en de voorschriften van het waterleidingbedrijf.	x		
6.25 Bluswater		Eis	Wens	Opmerkingen
6.25.1	Ten behoeve van de aanvoer van water naar waterblusapparaten is een waterleiding van voldoende capaciteit aanwezig.	x		
6.25.2	Deze leiding voldoet aan de wettelijke eisen die de brandweer stelt.	x		
6.26 Gas		Eis	Wens	Opmerkingen
6.26.1	Het gebouw is voorzien van een installatie waarmee gas vanaf het openbaar stelsel kan worden gedistribueerd naar plaatsen waar vanuit het onderwijs of anderszins vanuit het gebruik gasaanvoer	x		
6.26.2	De gasinstallatie dient te voldoen aan NEN 1078 en aanvulling NPR 3378.	x		
6.27 Riolering		Eis	Wens	Opmerkingen
6.27.1	Afvoeren en riolering dienen uitgevoerd te worden conform de richtlijnen vastgelegd in de NEN 3215 en de NEN 3216.	x		
6.27.2	De riolering voldoet ook aan de NPR 3218.	x		
6.27.3	Het rioleringsstelsel van het gebouw is voorzien van de benodigde ontspanningsleidingen, onstoppings- en expansiestukken en buiten voorzien te worden van controleputten en onstoppingsstukken.	x		
6.27.4	Onderhoud aan het leidingstelsel dient eenvoudig plaats te kunnen vinden, zonder overlast voor gebruikers.	x		
6.27.5	In de keuken is in de afvoerleiding een bezinkput of vetafscheider opgenomen.	x		
6.28 Hemelwaterafvoer		Eis	Wens	Opmerkingen
6.28.1	Hemelwater en afvalwater scheiden.	x		
6.28.2	Afkoppelen van schoon hemelwater.	x		
6.29 Hout		Eis	Wens	Opmerkingen
6.29.1	Voor eventueel toe te passen hardhoutsoorten is een FSC-keurmerk vereist.	x		Dit mag zich niet beperken tot een besteksbeperking, maar dient bij de uitvoering zorgvuldig te worden gecontroleerd.
6.29.2	Mogelijke alternatieven voor hardhout moeten worden onderzocht.	x		Bamboe, Accoya, e.a.
6.30 Overige bouwmaterialen				
6.30.1	Bouw- en inrichtingsmaterialen bevatten geen schadelijke weekmakers / ftalaten (zoals DEHP, DBP en BBP).	x		Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Basisambitieniveau C (acceptabel) Belangrijke bronnen van ftalaten kunnen zijn PVC-vloerbedekking en vinylbehang.
6.30.2	Bouw- en inrichtingsmaterialen hebben aantoonbaar lage emissies van formaldehyde en vluchtige organische stoffen. Materialen in vloer en plafond voldoen derhalve aan het Finse emissie-classificatiesysteem M1 (www.rts.fi), het Duitse milieukeur 'Der Blaue Engel' (www.blauer-engel.de) of vergelijkbaar.		x	Programma van Eisen Frisse Scholen, september 2010 Ambitieniveau B (goed) tot A (zeer goed) Belangrijke bronnen van formaldehyde kunnen zijn plaatmateriaal (o.a. spaanplaat) en isolatiemateriaal. Belangrijke bronnen van vluchtige organische stoffen kunnen zijn vloerbedekking, plaatmateriaal (o.a. plafondplaten), verven, lakken en lijmen.
6.31 Schoonmaken		Eis	Wens	Opmerkingen
6.31.1	Het gebouw en zijn interieur zijn overal goed (nat) reinigbaar.	x		Denk aan nat afneembare wanden, rondaflopende plinten, weggewerkt leidingwerk en hangende toiletpotten.
6.32 Bodemkwaliteit		Eis	Wens	Opmerkingen
6.32.1	Optimaliseer het ontwerp zodat op het in het bodemonderzoek als slakkenlaag gemarkeerde deel de grond vanaf een 0,5 meter onder het bestaande maaiveld niet geroerd hoeft te worden.		x	Zie ruimtelijk kader met contour slakkenlaag uit het verkennend milieukundig bodemonderzoek, UDM west B.V. dd 11 december 2009, kenmerk 09050005B
6.32.2	Indien wordt ontgraven wordt op basis van zintuiglijke waarneming de slakkenlaag apart ontgraven en afgevoerd naar een erkende afvalverwerker.	x		
6.32.3	Hergebruik van grond vindt op het terrein alleen plaats binnen dezelfde bodemlaag en met visueel dezelfde samenstelling. Indien nodig op basis van bemonstering.	x		